

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 27 (696)

2014 m. spalio 18 d.
Kaina 2,25 Lt / 0,65 euro cento
Išeina šeštadieniais

„Auksinės krivulės 2014“ – geriausioms savivaldybėms 18 p.

„Auksinės krivulės riterio“ apdovanojimus, kurie suteikiami už ypatingus nuopelnus Lietuvos savivaldai, jos plėtrai ir stiprinimui, LSA prezidentas Ričardas Malinauskas šiemet įteikė (iš kairės) Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro vedėjui Broniui Kleponiui, Mažeikių r. savivaldybės mero pavaduotojui Jonui Siminkevičiui, Akmenės r. savivaldybės administracijos Papilės seniūnijos seniūnui Antanui Vaičiui ir Panevėžio r. savivaldybės merui Povilui Žaguniui

Romo Gurklio nuotr.

Priimtas naujas valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas

Jį komentuoja Seimo narė Kristina Miškinienė _____ 4 p.

Kuo vilios Klaipėdos regiono erdvės

Klaipėdos rajono mero pavaduotojas Kęstutis Cirtautas supažindina su turizmo perspektyvomis regione _____ 15 p.

Koks ginklas tinkamiausias... savivaldos fronte

Mintimis apie tai dalijasi keturi šių metų „Auksinės krivulės“ riteriai _____ 22 p.

Ar seniūnus rinksime tiesiogiai

Seimo nario Algio Strelčiūno žvilgsnis _____ 23 p.

9771392246000

PRIIMTAS NAUJAS VALSTYBĖS PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI ĮSTATYMAS

Kristina Miškinienė

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkė

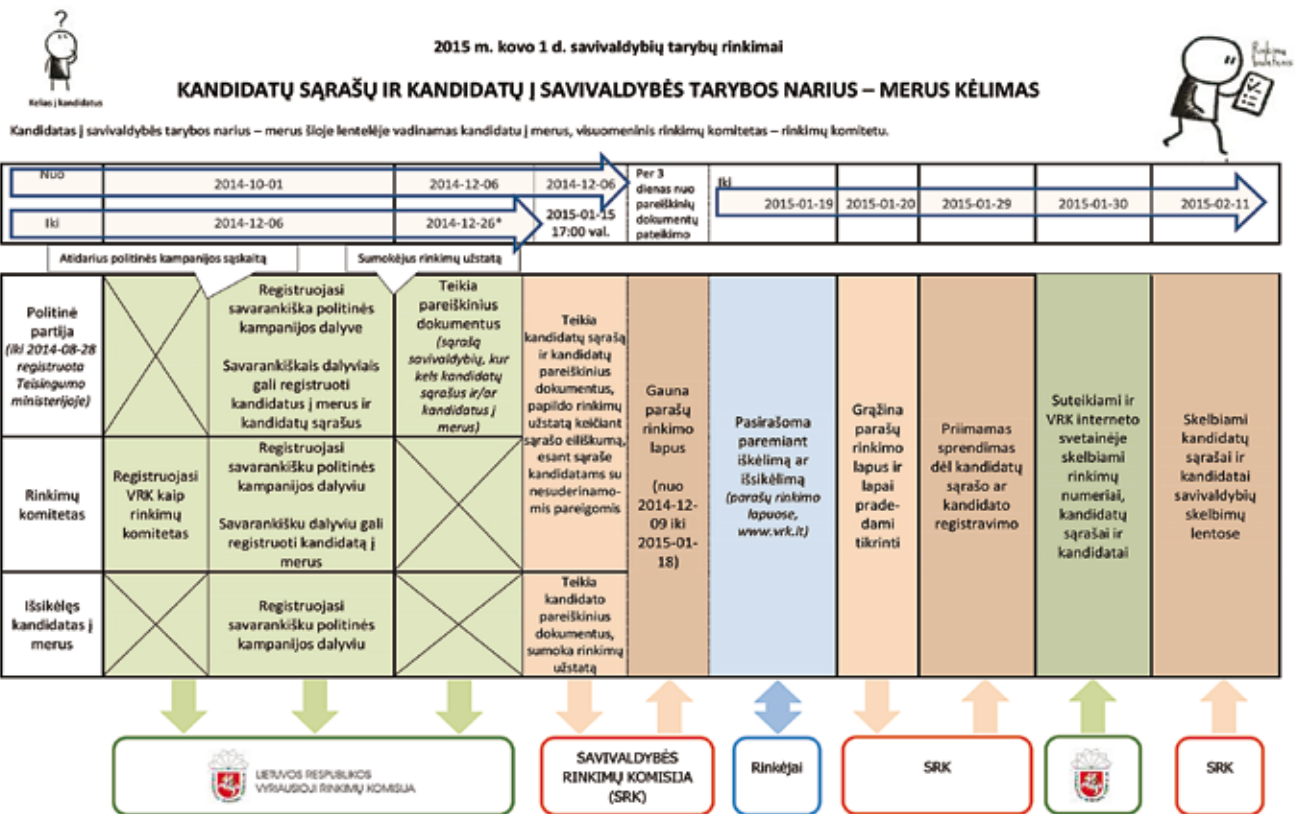
Seimas spalio 9 d. plenariniame posėdyje vienbalsiai priėmė naują Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą, kuriuo nutarta nustatyti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo asmenims ir šeimoms principus, finansavimo šaltinius, formas, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat socialinio būsto ir savivaldybės būsto nuomos bei

būsto pardavimo sąlygas ir tvarką. Šis įstatymas turi įsigalioti 2015 m. sausio 1 d.

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu pirmiausia siekiama iš esmės spręsti socialinio būsto problemą, paskatinti socialinio būsto fondo plėtrą. Pagaliau atsiras galimybė išspręsti savivaldybių būsto pardavimo klausimą. Apie 70 proc. tokių būstų faktiškai nėra socialiniai, o juose gyvenantys žmonės norėtų juos išsipirkti. Tačiau šiuo metu tokios galimybės nėra. Įstatymas numatė galimybę savivaldybės būstus leisti parduoti už realią kainą, t. y. rinkos, vadovaujantis įstatymais, atsižvelgiant į nuomininko padarytas investicijas, būsto nusidėvėjimą, jo vietą, o gautas lėšas skirti socialinio būsto fondo plėtrai. Kaip tik tokie yra savivaldybių lūkesčiai.

Įstatyme reglamentuojama nauja paramos būstui išsinuomoti teikimo forma – nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensacija. Jame nustatoma, kad asmenys ir šeimos, turinčios teisę į socialinį būstą ir rinkos sąlygomis nuomojančios tinkamą būstą iš fizinių ar juridinių asmenų (išskyrus savivaldybes), turės teisę į nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensaciją. Šią teisę turintys asmenys ir šeimos, norėdamos gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyta tvarka su atitinkamu prašymu turės kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal deklaruotą gyvenamąją vietą. Nauja palanki asmenims ar šeimoms paramos būstui išsinuomoti forma, mokant jiems būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensaciją, taip pat padės spręsti socialinio būsto problemą.

Seimas įstatyme įtvirtino ir saugiklius. Pagal priimtus pakeitimus, teisę į paramą būstui išsinuomoti asmenys ir šeimos praras ir paramos teikimas bus stabdomas ir nutraukiamas socialinio būsto nuomos sutartis arba asmenys ir šeimos bus išbraukiami iš numatytų sąrašų, kai jų už kalendorinius metus deklaruotas turimas turtas ar gaunamos pajamos daugiau nei 20 proc. viršys nustatytus dydžius. Šiuo metu visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose į eilę socialiniam būstui gauti įrašyta per 30 tūkst. šeimų ir asmenų.

Teikiamų dokumentų sąrašas ir formos skelbiami VRK svetainėje (www.vrk.lt) 2015 m. kovo 1 d. savivaldybių tarybų rinkimams skirtame skyriuje „Kandidatų kėlimas“.
* - gruodžio 26 d. yra šventinė diena. Terminas perkeltas į artimiausią darbo dieną – gruodžio 29 d.

KUO VILIOS KLAIPĖDOS REGIONO ERDVĖS

Apie turizmo perspektyvas ne tik Klaipėdos rajone, bet ir regione kalbamės su Klaipėdos rajono mero pavaduotoju, Turizmo tarybos pirmininku ir Regiono turizmo tarybos nariu Kęstučiu Cirtautu.

Akivaizdu, kad labai atsigavusi Klaipėdos regiono turizmo tarybos veikla.

Kiekvienai regiono savivaldybei labai svarbu, kad Regiono turizmo taryba veiktų aktyviau. Kurdami bendrus maršrutus, organizuodami bendrus projektus, numatydami bendras veiklas turime perspektyvų pritraukti daug daugiau turistų, ypač iš užsienio. Be to, įvairias veiklas, susijusias su turizmu, galima įtraukti daugiau ir savivaldybių vietos gyventojų, daryti ir jų gyvenimą turiningesnį.

Pagreitį įgavome parengę regioninę galimybių studiją „Vakarų krantas“ – tikslingą ir ekonomiškai pagrįstą Klaipėdos regiono bevariklio, lengvojo, viešojo ir vandens transporto sistemos optimizavimo ir plėtros koncepciją. Šia studija sudarytas teorinis pagrindas išspręsti Klaipėdos regiono susisiekimo su pamario ir pajūrio rekreacinėmis zonomis problemas, sujungti įvairias visuomeninio transporto rūšis (oro–vandens–sausumos) į bendrą sistemą. Atskiri šios studijos sprendiniai įtraukiami į Klaipėdos regiono savivaldybių strateginius plėtros ir veiklos planus.

Kokios idėjos ir projektai svarstomi pastaruoju metu?

Planuojama išleisti žemėlapių lietuvių ir anglų kalbomis. Jame bus pažymėta kiekvienos savivaldybės dešimt lankomų objektų, kitoje žemėlapio pusėje pateikti aprašymai ir pažymėti turizmo informacijos centrai ir jų filialai. Mūsų rajone žemėlapyje bus pažymėti Pajūrio regioninio parko lankytojų centras, Olando Kepurės skardis, Dinozaurų parkas, Žvagių piliakalnis ir Ablingos memorialas, Vėžaičių dvaro kompleksas, gam-

tininkų centras „Mini zoo“, S. Dariaus gimtinė-muziejus, Agluonėnų etnografinė sodyba ir klijimo teatras ir J. Gižo etnografinė sodyba.

Šis žemėlapis rengiamas pagal Skuodo savivaldybės projektą, kuriame ir mes dalyvaujame kaip partneriai. Skuodo rajono savivaldybėje nėra pakankamai išplėtotą dviračių takų infrastruktūra, dviratininkams trūksta aikštelių sustoti. Tiek Skuodo, tiek mūsų ir Kretingos rajono savivaldybėse trūksta rinkodaros priemonių. Pagal šį projektą bus įrengtos dvi aikštelės su informaciniais stendais dviratininkams dviračių trasoje prie įvažiavimų į Skuodo miestą. Taip pat bus sukurta internetinė svetainė turistams.

Puikus Šilutės rajono savivaldybės projektas „Vėtrungių kelias“, kuriame dalyvavome kaip partneriai, vyko šią vasarą. Buvo sukurtas pažintinis kultūros ir turizmo maršrutas keliaujantiems po Rambyną ir Kuršių marių kraštą. Projektas sujungė iš viso devyniolika partnerių iš Lietuvos ir iš Rusijos Federacijos Kaliningrado srities – Sovetsko istorijos muziejaus. Tai smagus edukacinis žaidimas šeimoms, keliaujantiems grupėmis, kurio metu aplankiusiems septynis objektus dovanojama vėtrungė. Šis projektas labai pasiteisino ir panašių bus kuriama ir ateityje.

Grįžtant prie rajono turizmo perspektyvų galima pasidžiaugti neseniai Drevernoje vykusiu senovinio laivo-reizinės projekto pristatymu – laivu jau galima naudotis. Ar galime tikėtis, kad artimiausiu laiku šį laivą galėsime išvysti ir iš apžvalgos bokštelio?

Dėta nemažai pastangų, kad šiame krašte atsirastų dar vienas turistų traukos centras – apžvalgos bokštelis. Įvyko viešieji pirkimai, atrinkome laimėtoją, tikimės, kad artimiausiu laiku bus pasirašytas susitarimas.

Bokštelis bus ne tik pramoga turistams, bet ir naudinga priemonė buriotojams treniruoti ir varžybų metu.

Ar galime teigti, kad turizmo infrastruktūros plėtra Drevernoje vyksta sklandžiai?

Manychiau, kad taip. Vieninteliai Lietuvoje turime unikalų pamario kraštą, kuriam turime tinkamai atstovauti: atgaivinti istorijos ženklus, sukurti modernią vandens turizmui pritaikytą infrastruktūrą, kur būtų daugybė pramogų, žvejybos ir vandens sporto veiklų. Kartu su Klaipėdos miesto savivaldybe įsteigta buriavimo mokykla „Žiemys“ yra puikus pavyzdys.

Aš, kaip žuvininkystės vietos veiklos grupės „Klaipėdos rajono iniciatyvos“ narys, džiaugiuosi, kad sutampa savivaldybės ir bendruomenės vizijos ir tikslai. Drevernos prieplaukoje labai gražiai įsikomponavo medžio skulptūros, dabar turime unikalų laivą. Tikimės, kad J. Gižo etnografinė sodyba taip pat toliau sėkmingai plėtos savo edukacinę veiklą ir kad vietos žmonės dar daugiau įsitrauks su savo verslais.

Kalbėjosi Daiva Beliokaitė

Naujas turizmo objektas Klaipėdos rajone – senovinis kuršių laivas „Dreverna“. Keliauti šiuo prekybiniu laivu bus galima po Kuršių marias. Daugiausia jis bus naudojamas „Žuvies kelio“ edukacinėje programoje

KOKS GINKLAS TINKAMIAUSIAS...

Keturi 2014 metų „Aukšinės krivulės“ riteriai įvardija didžiausius tikrosios savivaldos priešus ir galimus jų priešų įveikimo būdus

SAVIVALDOS FRONTE

„GINKLO PASIRINKIMĄ DIKTUOJA SITUACIJA“

Kadangi Panevėžio rajono meras Povilas Žagunis vis pakliūva į geriausiųjų šalies merų dešimtuką, tad jo teismukai ir paklausėme: „Koks meras yra geras?“

„Meru kartais gali tapti ir per valandą, bet tik porą metų padirbęs gali suprasti, ko reikia žmonėms. Geras meras tas, kuris pažįsta žmones, su jais bendrauja ne tik renginiuose. Aš net griežtų priėmimo valandų nesu nustatęs – žmones priimu tada, kai jiems reikia. Labai dažnai ir pats lankausi bendruomenėse. O didžiausias savivaldos priešas – savivaldos įspraudimas į rėmus ir savarankiškumo ribojimas. Centrinė valdžia dar nenori stiprios savivaldos, todėl ji vis pagniuždoma.

Na, o ginklo pasirinkimą ginant vietos žmonių interesus, priimant atitinkamus sprendimus padiktuoja situacija. Kartais labai praverčia netgi humoras...“

POVILAS ŽAGUNIS,
Panevėžio rajono meras

• 16 metų rajono savivaldybės tarybos narys, 10 – meras • ES Regionų komiteto nuo 2005 m. pakaitinis narys, nuo 2010 m. – tikrasis narys • Panevėžio regioninės plėtros tarybos pirmininkas (2011–2015 m.) • Žurnalo „Veidas“ sudaromame šalies merų reitinge šešerius metus patenka į geriausiųjų merų dešimtuką

„APDOVANOJIMAS ĮPAREIGOJA PLĖTOTI SAVIVALDĄ“

Taip Mažeikių rajono savivaldybės mero pavaduotojas Jonas Siminkevičius sakė per savivaldos riterio nominacijos įteikimą. Jo nuomone, savivaldos padaugėtų padidinus seniūnijų savarankiškumą, sustiprinus bendruomenes.

„Seniūnijas, pavyzdžiui, labai varžo tai, kad joms neleidžiama vykdyti viešųjų pirkimų. Tai riboja ES atitinkami dokumentai. Dėl tokio ribojimo panaikinimo kreipėmės ir į Seimo narius.

O visais įmanomais ginklais dabar svarbiausia kariauti dėl to, kad sumažėtų skirtumai tarp miesto ir kaimo. Tam būtina tvarkyti kaimo kelius, kultūros centrus, bendruomenių namus, vietoje uždaromų mokyklų steigti daugiavfunkcinius centrus, ikimokyklinės ugdymo įstaigas.

Prisipažinsiu, bedirbdamas savivaldybėje įgijau galingą ginklą – iš naujo pamilau žmones.“

JONAS SIMINKEVIČIUS, Mažeikių rajono savivaldybės mero pavaduotojas

• Penkias kadencijas renkamas savivaldybės tarybos nariu • 1990–1995 m. dirbdamas Mažeikių rajono valdytoju daug prisidėjo prie rajono ūkio pertvarkos, vietos savivaldos organų kūrimo, jų veiklos organizavimo • Veiklos sritis – kaimo reikalai, ES projektų įgyvendinimas kaime, seniūnijų darbas, seniūnaičių veikla • Biomedicinos mokslų daktaras, autoritetingas žemės ūkio specialistas tiek savivaldybės mastu, tiek Lietuvoje

„VIS DAR NESUVOKIAME, KAS TA TIKROJI SAVIVALDA“

„Man rūpi visi vietos savivaldos reikalai, o tu pačiu ir visos savivaldybės“, – atsiimdamas savivaldos riterio apdovanojimą sakė Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro vedėjas Bronius Kleponis.

Jo veikla susijusi su teisės aktų rengimu ir tobulinimu, savivaldos teorija ir istorija.

Tai kokius ginklus reikia pasitelkti, kad rengiami įstatymai išvystytų dienos šviesą?

„Tam reikia žinių, patirties, mokėjimo analizuoti, su daugeliu surasti bendrą kalbą, įsiklausyti į nuomones ir atsijoti, kas svarbiausia. Bet būtina turėti ir savo mąstymą. O svarbiausia, tikėti, kad pavyks. Manau, kad didžiausias savivaldos priešas – laukimas ar kaltinimai, kad kažkas kažko vis nepadaro ar neleidžia padaryti. Ir gyventojams būdingas laukimas, nerodant nei iniciatyvos, nei pilietiškumo. Reikėtų daugiau atsakomybės prisiimti kiekvienam, nelaukiant, kad kažkas padarytų.

Į klausimą, kas bijo tikrosios savivaldos, atsakyčiau taip: mes vis dar nesuvokiame, kas yra ta tikroji savivalda. O ji prasideda nuo savo kiemo „suvaldymo“, nuo kiekvieno mūsų.

BRONIUS KLEPONIS, Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro vedėjas

• 1990–1995 m. Varėnos rajono savivaldybės tarybos pirmininkas • Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete dirba nuo 1995 m. • Šalies ir tarptautinių projektinių veiklų dalyvis • Aktyviai dalyvauja rengiant teisės aktų projektus • Nuolatinis straipsnių įvairiais savivaldos klausimais autorius

„ŽMONĖS GALVOS, KAD DABAR JAU IŠSPRĘSIU VISKĄ“

Akmenės rajono Papilės seniūnijos seniūnas Antanas Vaičius – pirmasis seniūnas, pelnęs „Aukšinės krivulės riterio“ titulą. Paklause, kiek savivaldos reikalai rūpi kaimo žmonėms, ar jie prisideda prie jos įtvirtinimo, sulaukėme diplomatiško atsakymo. Kaip pagalbininkus savivaldos fronte A. Vaičius įvardijo kaimo bendruomenes, įvairių klubų narius, bet ne seniūnaičius.

„Mano nuomone, pati tikriausia savivalda buvo po 1990 metų, kai buvo apylinkių tarybos, viršaitis, tarybų nariai. Tada labai daug ką išspręsdavome vietoje. Dabar, kai į seniūniją grįšiu tituluotas savivaldos riteriu, žmonės galvos, kad galėsiu išspręsti visas jų problemas. Deja, nors tapau riteriu, bet ginklo, kuris padėtų daugiau ką išspręsti, negavau...“

P. S. Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidento Ričardo Malinausko paklausėme, kaip jis vertina tai, kad pirmą kartą garbingas „Aukšinės krivulės riterio“ titulus suteiktas seniūnui.

„Tai parodo, kad savivalda kuriama ne tik savivaldybėse, bet ir seniūnijose. Garbingi, daug metų seniūnijose išdirbę žmonės gali daug prisidėti prie savivaldos plėtros ir vietos valdžios autoriteto stiprinimo.“

ANTANAS VAIČIUS, Akmenės rajono savivaldybės administracijos Papilės seniūnijos seniūnas

• Papilės seniūnas nuo pat Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 1990 m., daug nuveikęs vietos savivaldos, istorijos ir kultūros labui • Inicijavo Papilės herbo ir vėliavos sukūrimą, pašto ženklų išleidimą • Daug prisidėjo, telkė lėšas monografijai, fotoalbumui, kalendoriui, vaizdo filmo apie Papilės kraštą sukūrimui • Organizavo Papilės krašto interneto svetainės sukūrimą, rūpinasi ir finansuoja jos administravimą

Parengė Valentina Zinkevičienė

AR SENIŪNUS RINKSIME TIESIOGIAI

Algis Strelčiūnas
Seimo narys

Šiandien Lietuvoje daug kalbama apie tiesioginius seniūnų rinkimus. Tyrimai rodo, kad šiems rinkimams pritartų apie 80 proc. šalies gyventojų. Vietinius poreikius geriau išmano vietiniai gyventojai, dalyvaujantys renkant vietos savivaldos institucijas, nes jie tiesiogiai suinteresuoti, kad šios institucijos veiktų sėkmingai, patys galėtų nuspręsti, koks vietos politikas geriausiai atstovautų jų interesams. Tiesiogiai išrinkti merai ir seniūnai geriau gintų gyventojų poreikius, padidėtų jų asmeninė atskaitomybė žmonėms.

Rugsėjo pabaigoje Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nariai kartu su Seimo Lietuvos liberalų sąjūdžio, „Tvarkos ir teisingumo“ frakcijų ir Mišrios Seimo narių grupės atstovais jau įregistravo Konstitucijos pataisas, kurios leistų įteisinti tiesioginius seniūnų rinkimus, taip pat nustatytų seniūnijų teisę turėti savo biudžetą. Šios Konstitucijos pataisos seniūnams ir seniūnijoms suteiktų konstitucinį statusą ir garantuotų realią savivaldą bei renkamų pareigūnų atskaitomybę bendruomenėms.

Seniūnijos turi būti biudžetinės įstaigos, sudarytos atsižvelgiant į teritorijos dydį ir gyventojų skaičių. Seniūnijų biudžetą galėtų sudaryti apie 5 proc. savivaldybės biudžeto. Tai suteiktų daugiau

įgaliojimų seniūnams, bendradarbiaujant su vietos bendruomenėmis, seniūnaičiais, priimant ir įgyvendinant sprendimus, kurie reikalingi seniūnijos gyventojams.

Penkiuose Lietuvos miestuose – Klaipėdoje, Neringoje, Visagine, Panevėžyje ir Alytuje – nėra seniūnijų. Ši padėtis turi keistis, nes visi Lietuvos žmonės turi turėti vienodas galimybes bendrauti su arčiausiai gyventojų esančiomis valdžios institucijomis, kurios nėra uždaros ir nepasiekiamos žmonėms. Atsižvelgiant į tai, 2013 m. mano iniciatyva buvo registruota įstatymo pataisa dėl seniūnijų steigimo. Mano nuomone, labai svarbu, kad visoje Lietuvoje būtų steigiamos seniūnijos, nes šiuo metu šalyje yra nevienoda situacija, ne visi gyventojai turi vienodas galimybes pasinaudoti viešosiomis paslaugomis.

Reikia didinti įgaliojimus arčiausiai gyventojų esančiai institucijai. Šiuo metu seniūnas Notariato įstatymo nustatyta tvarka neatlygintinai atlieka seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojams notarinius veiksmus, išduoda Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme nustatytus, taip pat šeimos sudėtį ir kitokius faktinę padėtį patvirtinančius dokumentus, organizuoja seniūnijos teritorijos aplinkos tvarkymą, viešuosius darbus, apklausas, rengia seniūnijos veiklos programas, teikia jas svarstyti seniūnijos seniūnaičių sueigoje, supažindina seniūnaičius su savivaldybės tarybos patvirtintomis programomis ir aptaria skirtų asignavimų naudojimą bei kt. Tai ypač aktualu tiek kaimų seniūnijoms, kur rajono centras dažnai yra toli nuo seniūnijos centro, o žmonės ne visada turi galimybę nuvykti į miesto savivaldybę.

Deja, šiuo metu seniūnijose dažniausiai dirba tik po du darbuotojus, kurie aptarnauja nuo 10 iki 60 tūkst. gyventojų, todėl būtina skatinti bendruomenių savivaldą ir savarankiškumą tenkinant vietos bendruomenių viešuosius poreikius, stiprinti bendruomenių sutelktumą ir tarpusavio pasitikėjimą, didinti bendruomenės narių atsakomybę už jų bendruomenės sprendžiamus klausimus.

Kai kurie valdžios atstovai stengiasi susiaurinti seniūnijų ir seniūnų funkcijas neatsižvelgdami į gyventojų poreikius, nors akivaizdu, kad per seniūnijas daug operatyviau teikiamos viešosios paslaugos, gerokai sumažėja neteisėtas naudojimasis socialinėmis išmokomis, atskleidžiamos žmonių problemos ir nustatomi galimi jų sprendimo būdai.

Jei valstybės valdymo ir vietos savivaldos sistema bus orientuota į visuomenės poreikių tenkinimą ir socialinį teisingumą, ji veiks gerai ir skaidriai, o visuomenė ja pasitikės.

